

дателство считало, че робството е институтъ на международното право, отъ който нѣкой се подвеждалъ подъ владичество на друго, въпрѣки естественото право; защото природата създала всички люде свободни, а пъкъ робството било изобрѣтение на воюещитѣ; понеже военното право постановявало побѣденитѣ да сж собственостъ на побѣдителитѣ<sup>50</sup>. Словѣнитѣ, както и прабългаритѣ, по нашето мнѣние, имали сжщитѣ понятия за робството, както и другитѣ срѣдно-вѣковни народи. Най-старитѣ и най-добритѣ познавачи на южнитѣ словѣни и българитѣ твърдятъ, че тѣ имали робе и си служили съ тѣхъ. Прокопий говори, че въ едно сражение между антитѣ и словѣнитѣ единъ словѣнинъ успѣлъ да зароби анта Хилбждъ и слѣдъ войната го завелъ въ отечеството си и твърдѣ много го обикналъ. Робътъ Хилбждъ при дружавалъ господаря си въ военнитѣ му походи и често го спасявалъ отъ опасноститѣ. Той по-късно билъ продаденъ на единъ антъ, който го купилъ съ цѣль, да го продаде на византийцитѣ. Защото неговиятъ робъ, родомъ грѣкъ, твърдѣлъ, че робътъ на словѣнина е сжщиятъ визатнийски пълководецъ Хилбждъ, който билъ воененъ началникъ на Тракия и който въ едно сражение съ словѣнитѣ се считало, че е убитъ и че ако би го прѣпродалъ на византийцитѣ, би получилъ отъ византийския императоръ не само много пари, но и голѣма слава. Дѣйствиелно антитѣ продали Хилбжда на византийцитѣ, обаче послѣднитѣ не го признавали за едно и сжщо лице съ пълководеца Хилбждъ при всичко, че и той самъ призна-

<sup>50</sup> Ἀρμενόπουλος Κ. Ἑξάβιβλος, βιβλ. Α'. τίτλ. ια'. § 3. „Δουλεία ἐστὶν ἐθνικοῦ νόμου διατύπωσις. ἐξ ἧς τις ὑποβάλλεται τῇ ἐτέρου δεσποτείᾳ, ὑπεναντίον φυσικοῦ νόμου. ἡ γὰρ φύσις ἐλευθέρους πάντας προήγαγεν, ἡ δὲ τῶν πολέμιων ἐπίνοια τὴν δουλείαν ἐφεῦρεν. ὁ γὰρ τοῦ πολέμου νόμος, κτῆμα τῶν κρατούντων θέλει τοὺς νενικημένους εἶναι“.